

Pisos 'passera'

XAVIER MONTEYS

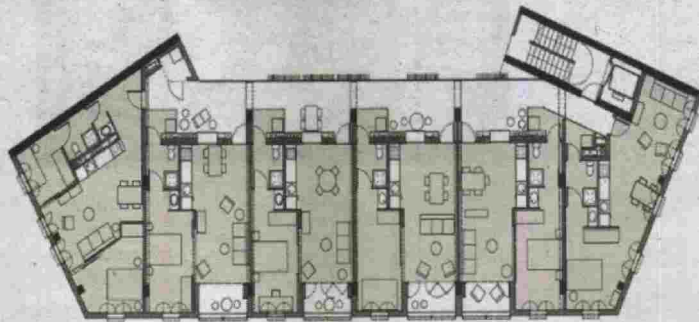
Molt a prop de la fabulosa platja de vies que limita Sant Andreu pel sud hi ha un petit edifici d'habitatges que ha rebut el premi FAD d'enguany. L'edifici en qüestió ocupa un solar a la cantonada del carrer Sant Adrià amb Balari i Jovany. D'aspecte sobri, amb un cert regust industrial que li confereixen les finestres d'acabat metàl·lic i col·locades de forma regular a la cara exterior de la façana, de fet una bona expressió d'haver d'aprofitar al màxim l'escassa superfície interior.

La planta d'aquests habitatges és molt simple però al mateix temps molt elaborada, posant molta cura en les portes, les finestres o l'amplada dels seus ampits. Els projectistes també han cuidat les fotos que han fet fer d'aquest edifici, moblant-lo i afegint-li estris que ensenyen als usuaris la forma d'ocupar i utilitzar els espais. Una planta en un test, una cafetera, una tassa o una torradora a la finestra, igual que les delicioses brèndoles, són formes de convidar a utilitzar-lo amb una alegre elegància.

Però una de les parts més importants d'aquest edifici és sens dubte la passera d'accés. Podríem dir que en aquests habitatges s'entra pel balcó, que en estar situat al costat interior de l'illa sembla més una galeria que un balcó. Aquesta galeria és, en primer lloc, un espai d'expansió dels habitatges i explícitament es convida a fer-ne un ús més en repòs que dinàmic, més a prendre el cafè que a accedir a casa. A més, la passera resulta una excepcional aplicació de la idea que en aquests llocs resulten importantíssims els racons i les rugositats, perquè afavoreixen la vida i l'activitat, d'altra manera només es primària la velocitat. L'accés per passera és un problema crucial per l'arquitectura de l'habitatge econòmic de superfície mínima. Quan en un bloc es reuneixen molts habitatges petits, la forma més econòmica i senzilla d'accedir-hi no és anar posant escales i ascensors, sinó entrar per una galeria, així estalviem espai en escales i distribuïdors. Aquest és el sistema

L'edifici de Sant Andreu guanyador del FAD, amb els balcons d'accés als pisos. / JOSÉ HEVIA

Plànol de l'edifici, on s'aprecia la passera que serveix per accedir-hi.

emprat a la Casa Bloc de Sant Andreu. Situada a prop d'aquests habitatges i ara alliberada del bloc que l'ha estat amagant durant anys, poden aprofitar la mateixa visita per veure'ls tots dos.

El problema, i per això és interessant aquest petit premiat edifici, és que aquest tipus d'accés no sempre és del gust dels organismes que promouen habitatge públic a Catalunya ni a Barcelona, ja que no és simpàtic a l'Incasol, però, sobretot, està proscribit pel Patronat Municipal de l'Habitatge. Potser aquí ho han deixat fer perquè era de reduïdes dimensions. També resulta remarcable el fet que l'edifici es troba en una illa molt peculiar. En realitat, es tracta d'una illa formada pels carrers de Sant Adrià, Balari i Juvany, Cinca i les vies del tren. Aquesta illa irregular conté de fet altres carrers i passatges, donant lloc a un màxim aprofitament de l'interior en total sintonia amb un barri obrer: "aquí no es desaprofitava res". Des d'aquest punt de vista les passeres de l'edifici que ens ocupa són l'ex-

pressió vertical d'aquests passatges amb habitatges unifamiliars tradicionals. Des d'elles es té una particular visió desordenada de teulades, cobertes i patis que s'estenen emparades per l'església de Sant Andreu i la descumunal base de la cúpula, inflada com un globus molt per sobre de la cúpula interior.

El premi atorgat és en aquests moments una declaració de principis de la qual tant de bo prenguin nota els responsables *anti-passera*. Sembla premiar-se la senzilla qualitat, més que la innovació, fer bé allò que ja coneixíem, fer allò que han prohibit a la pràctica. És semblant a què en un certamen de gastronomia el jurat donés el premi a una truita de patates ben feta. El premi i l'edifici funcionaran en la mesura que els "joves" als qui han adjudicat els habitatges estiguin a la seva alçada i donin mostres de distingir adequadament entre intimitat i privacitat, tan sols amb fer a casa coses amb la mateixa desinhibició que a les vacances, aquestes passeres prendran tot el sentit.